

Angor pectoris

- studiu psihologic -
de Ivan Deneș

În seara zilei de 20 septembrie 1957 trei prieteni - Constantin Chiriță ("Cireșarii"), Titus Popovici ("Străinul") și cu mine ("Păpușarul") - ne-am instalat în așa numitul bar american al hotelului Athenée Palace: aflasem că în ziua aceea se putea bea pentru prima oară în România Cognac Metaxa. Chiriță încasase tocmai un onorariu substanțial de la redacția pentru copii a radiodifuziunii.

Seara târziu nu mai eram decât noi și un grup de studenți de la institutul de artă în încăpere, când apărură doi străini. Unul își trăgea piciorul și avea brațul drept în ghips. Cei doi s-au dus întâi la masa studenților, apoi au venit la masa noastră. Cel care avea dreapta liberă ținea o bancnotă de 20 de lire sterline și întreba dacă nu cumva putem să o schimbăm în lei. Tocmai sosiseră de la Londra și ar vrea să bea ceva. Le-am raspuns că nu schimbăm bani, dar dacă au chef să bea, sunt bineveniți la masa noastră. Și am comandat cea de a doua sticlă.

Astfel a început calvarul.

Cel cu mâna în ghips era lordul St. Oswald (Nostell Priory, Weakfield, Yorkshire), conservator catolic, rănit la picior în războiul civil din Spania unde a luptat de partea lui Franco; dreapta lui era nevătămată, dar a lăsat înaintea de călătorie să fie bandajată în ghips, ca "să nu fie nevoit să dea mâna cu asasinii". Era membru în prima delegație parlamentară britanică venită să viziteze România.

Cel de al doilea era Anthony Rhodes, strănepot al lui Cecil Rhodes, corespondent al cotidianului The Daily Telegraph, care însoțea delegația.

Toți trei eram pe vremea aceea "opozanți" înverșunați ai regimului. Învălușiți în negurile cognacului am dat deoparte prudența obișnuită și am început să le relatăm celor doi amănunte relevante din cotidianul politic românesc.

Titus Popovici s-a întreținut cu Lordul pe spaniolă, eu am vorbit cu Rhodes pe englezește. Chiriță nu cunoștea nici engleza, nici spaniola - spre norocul lui.

Când, într-un târziu, barul american vroia să închidă și ne-a somat să plecăm, am luat un taxi și ne-am dus la Titus acasă.. Înainte însă ne-am abătut pe la mine, de unde am cules o sticlă de palincă ungurească - Titus nu avea nimic lichid acasă - și un manuscris, intitulat "Angor pectoris".

În zorii zilei, când ne-am despărțit, Lordul a făcut un ocol la ambasada britanică, unde a lăsat manuscrisul. Câteva zile mai târziu, "Angor pectoris" a plecat cu curierul diplomatic la Londra.

A fost ziua de naștere a primului samisdat românesc. În acest sens - și numai în acest sens - textul de față a devenit piatră de mozaic în istoria literară românească. Și acesta este motivul care mă îndeamnă ca acum, la ceas târziu, să-l încredințez tiparului, ca să rămână încă o urmă a celor ce s-au întâmplat în anii de restriște.

Eu m-am mai întâlnit de două ori cu St. Oswald și cu Rhodes.

Întors la Londra, St. Oswald n-a avut altă treabă decât să-mi trimită o telegramă acasă, cum că după primele contacte are mari speranțe să mi se publice nuvela în Anglia. Consecințele sunt lesne de dedus.

Chiriță nu a fost incriminat de ancheta ulterioară, deoarece nu a participat la discuții. Actele lui Titus Popovici au fost "separate din prezentul dosar urmând să facă obiectul unei anchete ulterioare", care nu a mai avut loc niciodată. Într-un moment de relaxare, spre sfârșitul anchetei, anchetatorul mi-a acordat grația unei țigări și mi-a spus că sunt tâmpit că nu urmez exemplul lui Titus, care cu siguranța că va ajunge la Academie: în cursul interogatoriului s-a declarat de acord să "colaboreze". Până la ce grad al ierarhiei securității a urcat în cursul deceniilor următoare, nu știu. Dar știu că a făcut mult rău altora.

Am revăzut un alt exemplar al textului în ziua procesului, 30 ianuarie 1959, pe masa maiorului Emil Hirsch, președintele completului de judecată al tribunalului militar al regiunii militare 2, unde, pe lângă numeroase alte elemente incriminatorii, constituia un corp delict major.

Am fost condamnat la 20 de ani muncă silnică.